

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quarta. An Accidens possit esse sinè omni subjecto, & qualem tunc
existentiam, & modum existendi haberet?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

QUÆSTIO IV.

An accidens possit esse sine omni subiecto, & qualem tunc existentiam & modum existendi haberet?

Congruum est, ut postquam egi & I.

examinaui utrum accidens possit esse in pluribus subiectis, vel plura in eodem, ut explicam quoque, an possit esse sine omni quod hæcenus quodammodo semper præsupponebatur, & de quo in Theologia accidit sermo, quare etiam primam partem expediam breviter. Circa secundam plures & variæ sunt sententiæ, quarum Prima est D. Thomæ 3. p. q. 77. a. 1. ad primum apud Scotum 4. d. 12. q. 1. a. n. 13. quinque rationibus rejecta, quæ dicit, quod quantitas & quandoque aliud accidens separatim accipiat novum esse. Secunda quæ est prioris quodammodo explicativa, est Suarez, Vasquez, asserentium accidens separatim non accipere novam existentiam, cum ejus existentia non distinguitur ab essentia, acquirere tamen novum modum existendi positivum à sua entitate, vel formaliter, vel modaliter distinctum, quo redditur accidens per se subsistens, non aliter ac si esset substantia. Tertia sententia est Scoti 4. d. 12. q. 1. per totam cum sua Schola, quæ docet, quod accidens separatim, nec novam existentiam, nec novum modum existendi positivum, nec aliud quidpiam præter negationem actualis inhærentiæ ad subiectum de novo acquirere, & per hoc præcisè, quod conservetur à DEO sine inhærentia ad subiectum, posse dici existere per se, id est: non in alio actu, esto semper ex natura sua petat dependere ab alio tanquam à subiecto, cum inhærentia aptitudinalis sit ejus propria passio, interim ad primam partem.

Dico I. Accidens absolutum potest divini- II. rum separari à suo subiecto & sine eo conservari, non verò respectivum. Ita Scotus supra & quantum ad primam partem Conclusio est de fide, quæ proinde accidens absolutum potest esse sine omni subiecto, non respectivum.

Probatur primò. Quia videmus & de fide tenemus in transubstantiatione substantiam panis destrui manentibus duntaxat speciebus, ergò accidentia absoluta possunt separari à suo subiecto, & sine eo conservari: probatur consequentia, quia illa accidentia remanentia nullum habent subiectum in quo existant, ergò: probatur ant. quia si esset aliquod maximè corpus Christi; sed hoc non est tale subiectum, ergò: probatur mi. quia corpus Christi in eo statu est incapax talium accidentium.

Dices: Ex mysterio Eucharistiæ bene III. colligi potest, quod quantitas separari possit à subiecto; sed non quod universalitèr alia accidentia absoluta & omnes qualitates. Sed Contra eadem ratio, quæ suadet separationem quantitatis à subiecto, militat etiam pro omnibus qualitatibus. Contra 2. Quia quantitas ideo à subiecto separari potest, quia est aliquod absolutum non dicens essentialem ordinem de se ad aliud; sed qualitas æq; est absoluta ac quantitas. Contra 3. Qualitas est perfectior quàm

nullam formam posse esse in pluribus subiectis. R. negando consequentiam. Ad auctoritatem Doctoris dico, eum absolute non negare alterutrum, scilicet, quasi nec forma substantialis, nec accidentalis possit esse in pluribus, sed tantum refellit responsum Varronis ad quoddam argumentum Theologicum; & tantum docet, si sequeretur infinitas formæ substantialis, ex eo quod esset in pluribus materiis, quod etiam sequeretur infinitas formæ accidentalis, quod est verissimum, sed nihil contra me; nam reverà non sequitur accidens potest esse in pluribus subiectis, ergò in infinitis; quia potentia intellectiva potest plura intelligere simul, non tamen infinita; anima rationalis plura informare non tamen infinita, quia ex natura sua est finita & limitata sed

Instatur. Si accidens posset esse simul in pluribus subiectis, sequeretur quod simul dependeret à subiecto A, & non dependeret, quia destructo subiecto A, maneret adhuc in subiecto B, sed hoc est falsum, ergò: probatur mi. quia idem non potest totalitèr & adæquatè dependere à duabus causis totalibus ejusdem generis & ordinis. R. 1. negando sequelam, quia accidens posset ita esse simul in pluribus ut ab uno tantum dependeret per informationem, & alteri tantum uniretur; vel ita ut ab utroque subiecto tantum dependeret partialitèr.

Dico 2. Duo accidentia solo numero distin- V. gna possunt esse simul in eodem subiecto. Conclusio quantum ad accidentia intentionalia, scilicet quantum ad species sensibiles & intelligibiles est Scoti, & de se certa; quia patet: in eodem oculo est species intentionalis tam nigredinis quàm albedinis, carnis & hominis &c. item in eodem intellectu similes species intelligibiles; probatur ergò Conclusio de Accidentibus absolutis: Quia duo ignes, vel duæ candelæ applicatæ eidem loco, vel spatio capaci plurium graduum luminis & caloris, simul produciunt duos gradus luminis & caloris, non tantum intensivè, sed etiam extensivè, ergò. Probatur etiam de accidentibus relativis: Quia albedo, verbi gratiâ, dicit plures similitudines numero distinctas ad omnes alias albedines ejusdem speciei, & plures dissimilitudines ad omnes alias nigredines, ergò.

Opponitur Auctoritas Scoti 5. Met. VI. 17. qui non modo argumenta allata, sed plura alia exquisita adfert, quæ conclusionem propositam probare possent, eaque absolute solvit veluti in sufficientia, ergò Conclusio est contra Scotum. sed R. Doctorem facere in favorem sententiæ contrariæ, quæ est divi Thomæ, asserentis implicare duo accidentia ejusdem rationis, esse in eodem subiecto, quia in eodem quæstione infra n. 11. sententiam suam statuit, scilicet posse ejusdem rationis accidentia solo numero distincta in eodem subiecto esse, licet postea iterum de hac re problematice disputat.

quàm sit quantitas, ergò si quantitas separari potest, poterit & qualitas.

Probatur Conclusio secundò:

Quidquid DEUS potest cum causa secunda facere, potest se solo, sed cum causa secunda potest conservare accidentia in subiecto, ergò potest illa conservare se solo sine omni: ma patet. Quia DEUS potest supplere omnem defectum cujuscunque causæ extrinsecæ; sed subiectum est extrinsecum respectu accidentis, quod probatur: si enim esset de ratione intrinsecæ accidentis, accidens esset compositum per accidens, ergò:

Probatur Conclusio tertio

quoad secundam partem: Quia accidens respectivum est essentialiter habitudo inter duo extrema, ergò sicut tollere terminum ad quem dicit respectum, est tollere, vel destruere respectum; ita tollere illud cuius est respectus, nempe subiectum, vel fundamentum, est tollere respectum & rationem ejus, seu accidentis respectivi, adeoque semper requirit fundamentum: seu subiectum, & hoc non quia accidens, sed quia tale est.

IV.

Opponitur Autoritas Philosophi 7.

Met. l. 3, dicens: Nihil ipsorum (id est accidentium) secundum se est aptum natum, nec possibile separari à substantia. Item in primo Phys. ait: Intellectus querens separationem accidentis est querens impossibile &c. alibi similia. Sed R. Philosophum in presenti materia magno perè errasse, adeoq; à Christiano Dialectico eum in hoc passu derelinquendum, sicut & in multis aliis punctis, quæ mores, vel fidem concernunt, quia in similibus ex naturalibus processit falso innixus principio, scilicet quòd DEUS, nullum effectum possit producere sine concursu causæ secundæ; sed contra primam partem Conclusionis

V.

Deus supplet causalitatem materia in qua.

Arguitur etiam ex ratione; Deus non potest supplere causalitatem causæ materialis; sed subiectum est causa materialis respectu accidentis, ergò Deus non potest supplere causalitatem ejus, & consequenter nequit separare accidens à subiecto. R. dist. ma. in genere causæ materialis ex qua, transeat ma. in genere causæ materialis in qua, nego ma. Itaq; accidens dependet à subiecto non in genere causæ materialis ex qua, quia alioquin esset compositum per accidens, & hunc concursum DEUS supplere nequit, quia nullius entis pars esse potest, bene tamen potest supplere causalitatem in qua, id est subiecti sustentantis vices, & posteriori dependentiâ solum dependet accidens à subiecto.

III

Instatur: Causa materialis in qua, ex dictis modo est illa, quæ sustentat formam sibi inherenterem, sed Deus non potest sic sustentare, ergò nec supplere subiecti vices in hoc genere causæ materialis. R. dist. conseq. non potest supplere vices in genere causæ materialis in qua, id est in se recipiendo, concedo; in genere causæ efficientis, id est conservando accidens efficientivè sine omni subiecto, veluti esset sub subiecto, nego consequentiam.

Urgetur: Accidens non potest aliter dependere à DEO sublato subiecto, quàm dependeret præsentè subiecto, ergò destructo subiecto non aliter supplet, vel terminat dependentiam subiecti quàm antè: probatur ant. quia dependentia accidentis ad Deum est relatio transcendentalis, realitèr accidenti identificata, ergò est eadem sine prorsus ulla mutatione ante & post subiecti destructionem. R. dist. ant. alitèr, id est alia dependentia, concedo ant. alitèr, id est alio modo, nego ant. & consequentiam; quia antea dependebat à Deo & à causa secunda simul, nunc verò à solo Deo.

Replicatur: Si Accidens potest esse

& conservari à solo Deo sine illa dependentia ad secundam causam, sequeretur quòd superflueret illa dependentia ad causam secundam, seu ad subiectum; sed hoc est in conveniens, ergò: R. negando sequelam ma. Quia licet Deus se solo possit facere quidquid potest facere cum causæ secunda, de potentia sua absoluta, tamen ut connaturalitèr hoc faciat, admittit concursum causæ secundæ, quia ita decrevit & expedit etiam, alioquin causæ secundæ, quæ habet virtutem productivam, effectus totalitèr impedirentur.

Arguitur 2. Probando quòd etiam acci-

dens respectivum possit separari à suo subiecto sic: Quæcunq; essentialitèr & realitèr distinguuntur sunt mutuo separabilia; sed accidens respectivum & subiectum realitèr & essentialitèr distinguuntur, ergò sunt mutuo separabilia: patet minor, quia subiectum est ipsum fundamentum: probatur, quia sicut ex identitate essentiæ colligitur inseparabilitas, ita ex diversitate essentiæ deducitur separabilitas. R. dist. ma. Quæcunq; essentialitèr distinguuntur &c. si etiam essentialitèr ab invicem non dependeant, concedo ma. si dependeant, nego ma. Itaq; accidens respectivum essentialitèr dependet à fundamento & termino, quia est essentialitèr respectus inter duo extrema.

Instatur: Nec fundamentum, nec terminus

est de essentia relationis, seu accidentis respectivi, ergò relatio non potest ab illis essentialitèr dependere: probatur ant. quia fundamentum & terminus sunt extra absoluta, nullum absolutum autem est de essentia respectivi, ergò: probatur etiam consequentia, quia Deus potest supplere illam dependentiam; sed R. verum quidem esse quòd extrema non sint de essentia relationis, atamen respectus inter illa extrema est de essentia, seu potius ipsa essentia; unde negatur consequentia, cum sua probatione, quia Deus non omnem omnino dependentiam terminare potest, sed illam tantum quæ est in genere causæ efficientis.

Urgetur: Fundamentum in ordine ad

relationem necessariò se habere debet, vel ut causa formalis, vel finalis, vel materialis aut efficientis, quidquid dicatur poterit Deus supplere, ergò: minorem intelligo in iis in quibus statuetur, quia suppono quòd non habeat se per modum causæ formalis, nec materialis ex qua: probatur mi. quia Deus potest supplere causalitatem

VI

Que distinguuntur per se sunt separabilia essentialitèr & realitèr.

Accidens respectivum non potest separari à suo subiecto.

tatem causæ efficientis & materialis in qua, & alia supplenda non est, ergò omnem supplere potest: probatur mi, quia potest id in accidente absoluto, ergò etiam in respectivo. R. concessa ma. negando mi. ejus probationis ant. concedo & nego probationis consequentiam; quia disparitas est de accidente respectivo & de absoluto; absoluti dependentiam quidem Deus terminare potest, non tamen respectivi, quia hoc non modò dependet à subjecto, ut subjecto; sed etiam ab eodem veluti à fundamento, ad quod ex sua differentia specifica majorem dicit connexionem, quam dicat accidens absolutum ad suum subjectum.

Replicatur Dependens relationis à fundamento etiam, ut fundamento est in genere causæ extrinsecæ, ergò Deus supplere potest: probatur consequentia: Quia omnem dependentiam extrinsecam Deus supplere potest; sed hæc est talis, ergò. R. concessio ante negando consequentiam, cum probationis ma. vel si majoris distinguo: Omnem dependentiam extrinsecam Deus supplere potest, in genere absolutorum concedo; in genere relativorum, nego ma. & distinctà similiter minori, nego consequentiam. Quia hæc est accidentis differentia, in quo ab absoluto distinguitur; quòd licet hoc esse possit sine omni eo quod non est de essentia ejus, respectivum tamen non potest, quia hoc pendet etiam essentialiter ab eo, quod non est de ejus essentia, & idèò dicitur respectivum quasi aliud à se necessariò respiciens. Sed ad secundam partem

Dico 2. *Accidens separatum à subjecto suo, non acquirit novam existentiam, neg, novum modum existendi à sua existentia distinctum; sed per eandem existentiam, quæ existebat in subjecto conservatur à solo Deo extra subjectum.* Hæc quoad omnes partes est Scoti & Scholæ suæ. Et quoad primam partem videtur ex Tridentino Sess. 13. can. 2. de fide, ubi dicit: eadem accidentia manere destructa substantiâ panis.

Et probatur primò ad oculum: Quia existere non est aliud quam esse in rerum natura extra suas causas; sed accidentia Eucharistica ad oculum sic sunt, ergò:

Probatur secundò. Illa nova existentia, quæ adveniret, deberet inherere priori existentia actuali, tanquam actus potentia; sed actus verus & realis, qualis esset ista existentia, non potest sic inherere nisi potentia, vel essentia actualiter existenti, ergò daretur existentia actualiter existens ante istum actum, ergò etiam existentia, quia per eam nihil aliud intelligo.

Probatur: Si acquireret aliam existentiam, deberet priorem perdere; sed priorem perdere non potest, ergò nec acquirit novam: probatur mi. Quia si perderet priorem existentiam, perderet etiam priorem essentiam, & prius suum esse; sed si perderet priorem essentiam, & prius esse non esset idem accidens; sed aliud, ergò: probatur ant. quia essentia & existentia non distinguuntur.

Probatur secunda pars: Quia vel ille novus modus positivus advenit accidenti

F. Amandi Hermann Logica.

ante separationem, vel post separationem; si primum, ergò accidens habet duos modos planè oppositos simul, scilicet illum novum modum existendi per se, & priorem existendi in alio; sed hoc repugnat, ergò: probatur: quia sic effectus per se, & ens in alio, ergò: si secundum, ad nihilum planè deferuit; quia idèò ponitur iste novus modus præcisè secundum eos, qui sic ponunt, ut accidens existat per se sine subjecto; sed ante talem modum per hoc præcisè, quòd ponatur & conservetur à Deo extra subjectum habet totum hoc, ergò frustraneus est ille modus novus positivus.

Dices. Illum modum in fervire, ut loco subjecti sustentet accidens, ergò non esset frustraneus. Sed contra: ille modus non sustentaret accidens; sed sustentaretur ab ipso accidente; sed hoc est inconveniens, quia absurdum est, quòd aliqua forma sustentet suum subjectum, ergò: probatur ma. Quia illud, quod est prius alio, sustentat illud, quod est posterius ipso; sed accidens est prius illo modo, ergò sustentabit illum, & consequenter modus ille non poterit sustentare accidens, adeoq; verè & absolute erit frustraneus.

Probatur eadem pars secundò:

Ille modus, vel est ens, seu modus substantialis, vel accidentalis; si ens substantiale, ergò erit subjectum accidentis, & sic accidentia contra fidem in Eucharistia extra subjectum non erunt; si verò est modus substantialis, tunc sequetur, quòd aliquid substantiale subjectetur in accidente, quod fieri nequit; si deniq; modus est accidentalis, ergò non potest accidenti tribuere modum essendi per se, quod implicat simpliciter, ergò. Deinde ad idem est, quod non sit modus accidentalis: Quia esse substantiale non potest alicui conferre, ut sit in alio, ergò nec esse accidentale, ut sit aliquid per se, ergò. Sed contra Conclusionem hanc

Arguitur. Alius est influxus causæ primæ, quo cum causâ secundâ concurrat ad aliquem effectum, & alius quo se solo illum producit, ergò accidens acquirit novum modum existendi quando separatur, quam antea habuit: probatur ant. quia alius est influxus quo Deus cum sole producit lumen, & quando se solo illud producit, ergò: quia tunc concurrat modo aliquo determinato & antea non; sed indeterminato, ita quòd sicut concurrebat ad productionem luminis, poterat concurrere ad productionem frigoris; sed modus determinatus est alius à modo indeterminato, ergò: R. dist. ant. primum est alius influxus quoad rem, nego ant. quoad modum, concedo ant. & nego consequentiam: similiter distinguo probationem antecedentis prioris, quia quoad rem est idem influxus, quo cum causâ secundâ & se solo producit lumen & illud conservat: nam & modo plures effectus producuntur à Deo concurrente causâ secundâ, qui tamen postea à solo DEO conservantur, & tamen concursus ille conservativus non est distinctus à productivo; deinde ad probationem, nego ma. quoad illud quod, scilicet concursus Causæ primæ cum causâ secundâ sit indeterminatus, quin ut dicam in Physica est

Dd deter-

VIII.

IX.

X.

determinatissimus, ita ut non modo in specie concurrat ad actus; sed etiam individuatio actus, seu quod in hoc individuo fiat, determinatur à Deo, & licet sit virtualiter multiplex, nunquam tamen dici potest indeterminatus & confusus, quia hoc perfectioni divinæ repugnat.

Instatur. Quod accidens existat extra omne subjectum est omnino quid supernaturale; sed si esset idem concursus in re quo concurrat ad conservationem accidentis in subjecto, cum eo quo concurrat sine subjecto non esset, quid supernaturale, ergo non est idem concursus & influxus, ma. patet: probatur mi. Quia nihil est supernaturale, quod à causa naturali cum concursu ei debito fieri potest; sed causa naturalis posset, verbi gratiâ, solo cum solo concursu generali, naturaliter sibi debito, lumen in aëre productum annihilato aëre, qui est subjectum ejus, conservare extra subjectum, ergo talis existentia & conservatio luminis non esset supernaturalis. R. negando mi. cum minori probationis, quia in ea assumitur casus impossibilis, nempe quod Deus annihilato aëre adhuc posset existere soli, ad conservandum lumen in posterum sine subjecto, quia talis conservatio esset actio creativa, quæ creaturæ competere nequit: Deus potest tamen conservare lumen in aëre jam à sole productum, aëre annihilato, eo concursu quoad rem quo prius, & licet idem foret concursus quoad rem, non tamen propterea esset lumini connaturalis, quia ejus connaturalis concursus & debitus non est, nisi in subjecto.

Urgetur. Si sufficit tantum alius concursus quoad modum, & non requiritur quoad rem, ut aliquid dicatur existere supernaturaliter, sequetur quod lapis in sublimi loco detentus supernaturaliter ibi detineretur; sed hoc est inconvenientissimum, ergo etiam quod idem accidens conservetur eodem concursu sine subjecto & in subjecto: probatur, quia ille status lapidis est ei debitus & connaturalis, ergo inconvenientissimum erit dicere quod sit supernaturale. R. negando sequelam ma. Quia ad hoc, ut aliquid dicatur supernaturaliter existere, non sufficit, ut alio tantum modo existat ab eo, ad quem ex natura sua ordinatur, alioquin monstra producerentur supernaturaliter, & aqua supernaturaliter ascenderet sursum; sed requiritur ut alio modo existat, quem tamen natura specifica, quam natura universi requirit: quare si existat alio modo quam natura, particularis requirit, & tali tamen modo quem exigit natura universi, non est supernaturalis modus.

QUÆSTIO V.

An accidentia educantur de potentia subjecti?

- I. Hæc quæstio dependet ab illa, quam in Physica etiam tractabo cum aliis, an scilicet formæ substantiales educantur de potentia materiæ? Et sicut ibi res non absolute deciditur; sed solum educi formas materiales naturales, non verò spirituales, qualis est anima: ita hic

quoque distinguendum erit. Per educationem autem aliud non intelligo, quam productionem formæ in materia, vel subjecto cum dependentia ab influxu materiali ipsius materiæ, vel subjecti: ita ut quæcumque forma dependet inferi ab influxu positivo materiæ, dicatur de potentia ejus educi. Itaque notandum Accidentium esse diversa genera: nam aliqua sunt connaturalia subjecto, & sunt illa quæ subjectum necessarium postulat inesse sibi, ut calor respectu ignis, frigus respectu aquæ: Alia verò sunt accidentia violenta, & sunt illa à quibus subjectum naturaliter, id est secundum naturam inclinationem abhorret, ut calor respectu aquæ, frigus respectu ignis: Alia iterum sunt neutra, & sunt illa ad quæ subjectum est indifferens, ita ut connaturaliter illa non exigat, nec tamen etiam abhorreat ipsa, ut albedo & nigredo in superficie: Alia sunt accidentia artificialia, & sunt illa quæ ars inducit in materiam, vel subjectum, ut statua leonis, tygridis, aut canis, in ligno, marmore, vel bronzo &c. Alia denique sunt accidentia supernaturalia, & sunt formæ illæ accidentales, quæ præter, vel supra exigentiam naturarum ipsis adveniunt, & sunt omnes habitus & actus supernaturaliter & divinitus infusi, quæ proinde sunt in duplici differentia; alia enim sunt, quæ à solo Deo in genere causæ efficientis produci possunt, ut lumen gloriæ, habitus fidei, spei, &c. & alia quæ mediantibus illius habitibus, vel saltem speciali concursu Dei produci possunt à creatura in genere causæ efficientis, ut sunt omnes actus istorum præfatorum habituum. Quo prænotato

Dico I. Omnia accidentia, supernaturalia exceptis educantur de potentia subjecti. Est communis in Schola Scoti &

Probatur primò. Quia omnia illa naturalia accidentia qualiacumque demum sint, si supernaturalia excipias, vel creantur, vel educuntur, de potentia subjecti; sed non creantur, ergo educuntur de potentia subjecti, probatur ma. quia omnia, vel producuntur in aliquo subjecto & de subjecto, vel de nihilo subjecti: seu, vel producuntur dependentè à subjecto, vel independentè; si primum, ergo producuntur de potentia; si secundum, ergo creantur: probatur mi. quia omnes aliæ formæ producuntur effectivè à creatura, verbi gratiâ, calor ab igne, frigus ab aqua; sed quod effectivè producitur à creatura, non creatur, ergo: probatur mi. quia creare nequit nisi solus Creator unus omnipotens Dominus.

Probatur secundò: Omnia accidentia dependent in fieri & conservari à suis subjectis, ergo nisi evidens ratio, vel urgens auctoritas cogat, tenendum est, quod educantur de potentia subjectorum, ant. patet: probatur consequentia. Quia ex hæc sola ratione cognoscimus formam quamcumque educi de potentia materiæ, ergo: probatur ant. Quia seclusa revelatione, quæ cognoscimus animam rationalem manere separatam à corpore, & operari, impossibile esset colligere, quod non educeretur de potentia materiæ sicut cæteræ animæ brutorum; & contra ex eo colligimus animam equi educi de potentia materiæ, quia quando definit